

KIYMETLİ HOCAMIZ REŞAT İZBIRAK

Prof. Dr. Özdoğan SÜR

1953 Yılı kasım ayı ortası. O tarihlerde bir elin parmaklarından daha az olan üniversiteler 1 kasımda açılır, I. Sömestr ocak ayının sonuna kadar sürer ve 1 şubatta başlayan yarıyıl tatili ay sonuna kadar devam ederdi. Fakülteler açılalı onbeş gün olmuştu. Asker dönüşü kaydımı yaptırdığım Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin Coğrafya bölümüne gitme cesaretini bir türlü gösteremiyordum. Van'da askerliğini yapmış, asteğmen rütbesi ile maaş almış, bir bakıma hayata atılmış bir insan , nasıl yeniden öğrenci olacaktı. Annemin devamlı ısrarı üzerine denemeye karar verdiğimde kasım ayının ortaları olmuştu.

16 Kasım 1953 Pazartesi günü, Fakültenin kapısından girdiğimde, yürürken kaymamak için gayret ettiğim muşamba döşeli tertemiz koridorları geçerek Coğrafya Bölümünün bulunduğu diğer kat koridorlarına göre daha dar olan en üst kata ulaştım. Daha sonra öğrendiğime göre, Coğrafya Bölümünün kurucularından olan tanınmış coğrafyacı Alman profesör Herbert Louis, bina inşa safhasındayken, sınıf, laboratuvar ve tatbikat odalarının genişliğini sağlamak için koridorların dar olmasında ısrar etmiş. Hiç kimsenin bulunmadığı koridorda ilan tahtasındaki ders programını gözden geçirdim, biri bana cazip geldi. Bunda ,sanırım, o dersin fen ağırlıklı olduğu düşüncesi beni cezbetti ve o derse, o zamanki adıyla Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü'nün dersine girmeğe karar verdim. Çekinerek dersin yapılacağı Harita ve Taş Tatbikatı odasına(407 numaralı dershane)girdiğimde henüz hoca gelmemişti. Onbeş güdür bir arada olmanın verdiği tanışıklıkla, birbirine alışmış yirmibeş kadar kızlı erkekli öğrenciler, kendi aralarında gruplar halinde sohbet ediyorlardı. Biraz sonra önde gözlüklü, kısa boylu, kıvrıkcık saçlı, gergin parlak yüzlü, zeki bakışlı ve sert görünümlü Hoca, Prof.Dr.Reşat İzbirak, arkasından Hocaya göre daha uzun boylu, beyaz labaratuvar gömleklili iki genç asistan Rıza Tunay ve Oğuz Erol beyler, birlikte sınıfa girdiler, biz öğrenciler hep birlikte ayağa kalktık, Reşat İzbirak hocayı böylece tanımıştım. O yıl profesör olmuştu. Klimatoloji dersi idi, meteoroloji bültenlerinin değerlendirilmesi yapıldı. Reşat Hoca'nın biz öğrencilerle kurduğu tatlı-sert diyalog ve öğrenciyi benimseyen ilgisi, beni coğrafyaya ısındırdı. Dersten, bu bölüme öğrenci olmayı kabullenmiş

olmanın ferahlığı içinde çıktım. O günden sonra derslerimi, daha sonra da görevimi bir gün dahi aksatmadan 1998 yılına kadar, 45 yılımı üniversite ortamında geçirmem, İzbırak Hocanın bana gösterdiği teveccühün bir sonucudur, bunu unutmak mümkün mü...Reşat Hoca ile 1981 yılında emekli oluncaya kadar 28 yıl, kimi zaman hoca-öğrenci, kimi zaman usta-çırak, kimi zaman ise bir arkadaş ilişkisi içinde su gibi aktı .

Doktora çalışmalarını Almanya’da yapan İzbırak, Alman coğrafya ekolünün etkisinde kalmıştır. Unutulmaz anılarla çeyrek asrı aşan birlikteliğimizde, Hocamızın tükenmek bilmeyen çalışma azmi gıpta ettiğim özelliklerinden sadece biridir. Her Fiziki Coğrafya dalına ait eserin ilkinin gerçekleştirmek için var gücü ile çalışmış ve bunun bir sonucu olarak, ilkleri biribiri ardı sıra Türk Coğrafya bilim alemine sunmuştur. İlk Sistematik ve Analitik jeomorfolojiyi, Hidrografya ve Taşlar Bilgisi O’nun öğrencilerine verdiği eserlerden bazılarıdır. Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü’nün temel dersleri olan Jeomorfoloji, Klimatoloji, Hidrografya ve Bitki Coğrafyası derslerini yıllarca, en güzel şekliyle tek başına vermiş, 1956 da doçent olmasıyla Klimatoloji dersini Erol’a devrederek, biraz olsun yeni çalışmaları için fırsat bularak “Coğrafya Terimleri Sözlüğü” nü de ilkler arasına katmıştır.

Reşat Hoca, derslerini kendisine özgü anlatımıyla, zevkle dinlenir hale sokmasını bilir, espirileri ve tatlı-sert çıkışları ile öğrencileri her an uyanık tutardı.

1981 Yılında emekli olduktan sonra da çalışmalarına ara vermeyen Hoca, sahasında hemen her konuda bir eser yazmıştır.

Muhterem Hocamız Reşat İzbırak, Türkiyenin yetiştirdiği az bulunan, güzide coğrafyacılarından biri olarak, Türk Coğrafya Tarihindeki yerini almıştır. Yetiştirdiği binlerce öğrencinin yanısıra, bugün çeşitli üniversitelerde öğretim üyesi olan eski öğrencileri, Hocalarını saygı ve şükranla yadedecektir.